NN 22/2019 (6.3.2019.), Pravilnik o gospodarenju otpadom iz rudarske industrije

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I ENERGETIKE

456

Na temelju članka 105.a Zakona o održivom gospodarenju otpadom (»Narodne novine«, 94/13, 73/17 i 14/19) ministar zaštite okoliša i energetike donosi

PRAVILNIK

O GOSPODARENJU OTPADOM IZ RUDARSKE INDUSTRIJE

UVODNE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim Pravilnikom se propisuje klasifikacija postrojenja za gospodarenje otpadom iz rudarske industrije, opći uvjeti gospodarenja otpadom iz rudarske industrije, sprječavanje velikih nesreća i informiranje javnosti, obrazac zahtjeva i dozvole za gospodarenje otpadom iz rudarske industrije, način vraćanja otpada iz rudarske industrije u rudarskim radovima otkopane prostore, način gradnje i upravljanja postrojenjem za gospodarenje otpadom iz rudarske industrije, postupak zatvaranja postrojenja za gospodarenje otpadom iz rudarske industrije i postupanje u fazi nakon zatvaranja postrojenja, mjere sprečavanja onečišćenja vode, zraka i tla od posljedica rada postrojenja za gospodarenje otpadom iz rudarske industrije, uvjeti za odgovornu osobu za gospodarenje otpadom iz rudarske industrije, inspekcijski nadzor, karakterizacija otpada, način i oblik vođenja evidencija i izvještavanja.

(2) Pravilnikom se propisuju ciljevi, sadržaj, način izrade i obveznici izrade Plana gospodarenja otpadom iz rudarske industrije, dostupnost i način vođenja Evidencije gospodarenja otpadom iz rudarske industrije, pojedinosti plana sprječavanja velikih nesreća i unutarnjeg plana za hitne slučajeve te informiranje javnosti o tome.

Članak 2.

Ovim se Pravilnikom u pravni poredak Republike Hrvatske prenose odredbe Direktive Europskog parlamenta i Vijeća 2006/21/EZ od 15. ožujka 2006. o gospodarenju otpadom od industrije vađenja minerala i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ (SL L 102, 11. 4. 2006.).

Članak 3.

Svrha Pravilnika je određivanje mjera i postupaka kojima se sprječava ili smanjuje na najmanju moguću mjeru štetni utjecaj na sastavnice okoliša, te opasnost po ljudsko zdravlje koji može nastati kao posljedica gospodarenja otpadom iz rudarske industrije.

Područje primjene

Članak 4.

Odredbe ovoga Pravilnika primjenjuju se na otpad iz rudarske industrije koji nastaje otkopavanjem, pridobivanjem, obradom, oplemenjivanjem i skladištenjem mineralnih resursa.

Članak 5.

Odredbe ovoga Pravilnika ne primjenjuju se na:

1. otpad koji posredno nastaje i koji nije izravno vezan za istraživanje i eksploataciju i/ili rad eksploatacijskog polja, na primjer otpadna ulja, otpadna vozila, otpadne baterije, akumulatori i sl.

2. otpad koji je nastao istraživanjem i eksploatacijom mineralnih resursa na moru i

3. utiskivanje vode i ponovno utiskivanje iscrpljene podzemne vode prema posebnom propisu koji uređuju vode.

Članak 6.

(1) Na inertni otpad i tlo koje nije onečišćeno prema posebnim propisima o zaštiti tla, a koji nastaju kao posljedica eksploatacije i istraživanja u rudarskoj industriji, kao i otpad koji nastaje kao posljedica eksploatacije, obrade i skladištenja treseta, ne primjenjuju se odredbe članka 14. stavaka 1., 5., 8. i 10., članka 15. stavka 8., članaka 17., 19., 20. i 21. ovoga

Pravilnika, osim u slučaju kada se radi o postrojenju za gospodarenje otpadom kategorije A, klasificirane prema Prilogu III ovoga Pravilnika.

(2) Na neopasni otpad i otpad koji nema svojstvo inertnog otpada, a koji nastaje kao posljedica eksploatacije i istraživanja u rudarskoj industriji, ne primjenjuju se odredbe članka 14. stavaka 5., 8., i 10., članka 15. stavka 8., članka 17. stavaka 6., 7., 8., 9., 10. i 13. ovoga Pravilnika, osim u slučaju kada se radi o postrojenju za gospodarenje otpadom kategorije A.

(3) Gospodarenje otpadom iz rudarske industrije iz područja primjene ovoga Pravilnika ne podliježe posebnom propisu koji uređuje odlagališta otpada.

Pojmovi i definicije

Članak 7.

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Pravilnika imaju sljedeća značenja:

1. *akumulacija* je prirodni prostor ili izgrađena građevina/postrojenje koja služi zadržavanju sitno zrnatog otpada, otpadne jalovine nastale obradom mineralne sirovine te bistrenju i ponovnoj uporabi procesne vode

2. *eksploatacija mineralnih resursa* je određena propisima koji uređuju rudarstvo odnosno istraživanje i eksploataciju ugljikovodika

3. *eksploatacijsko polje* je prostor na površini zemlje i/ili ispod površine zemlje na kojem se obavlja djelatnost eksploatacije mineralnih resursa prema posebnom propisu koji uređuje rudarstvo odnosno istraživanje i eksploataciju ugljikovodika

4. *inertni otpad* je otpad koji ne podliježe nikakvoj značajnoj fizikalnoj, kemijskoj ili biološkoj promjeni, nije topiv, ne gori i nije fizikalno ni kemijski aktivan, nije biorazgradiv te nema značajan utjecaj na druge tvari s kojima dolazi u dodir na način koji bi mogao dovesti do onečišćenja okoliša ili bi mogao štetiti ljudskom zdravlju, a ukupna količina procjedne vode, sadržaj onečišćivala u otpadu i ekotoksičnost procjedne vode su zanemarivi te ne predstavljaju opasnost za površinske i/ili podzemne vode i dodatno je određen Odlukom Komisije 2009/359/EZ

5. *istraživanje* je određeno propisom koji uređuje rudarstvo i istraživanje ugljikovodika te uključuje uzorkovanje, sakupljanje uzoraka, bušenje i kopanje, a ne uključuje radove potrebne za eksploataciju takvih ležišta, kao ni radove izravno povezane s postojećim postupkom eksploatacije mineralnih resursa

6. *istražni prostor* je prostor na površini zemlje i/ili ispod površine zemlje na kojem se obavlja djelatnost istraživanja mineralnih resursa prema posebnom propisu koji uređuje rudarstvo odnosno istraživanje i eksploataciju ugljikovodika

7. *javnost* i *zainteresirana javnost* su određeni Zakonom o zaštiti okoliša i provedbenim propisom donesenim na temelju tog zakona

8. *lako topivi cijanidi* su cijanid i spojevi cijanida koji disociraju u slabim kiselinama pri određenoj pH vrijednosti otopine

9. *lokacija* je sveukupno zemljište na određenom geografskom području kojim upravlja operater postrojenja za gospodarenje otpadom i određena je dokumentom prostornog uređenja odnosno prostornim planom

10. *mineralni resursi* (minerali) su prirodna nalazišta organskih ili anorganskih tvari u zemljinoj kori, kao što su energetske mineralne sirovine, mineralne sirovine kovina, mineralne sirovine za industrijsku preradu i mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala, pri čemu su isključene vode

11. *Ministarstvo* znači ministarstvo zaduženo za zaštitu okoliša

12. *na moru* znači područje mora i podmorja koje se proteže od najniže granice srednje plime prema pučini

13. *najbolja raspoloživa tehnika* je definirana propisom koji utvrđuje okolišnu dozvolu

14. *obrada* znači mehanički, fizikalni, biološki, termički, kemijski postupak ili kombinacija postupaka koji se provode na mineralnim resursima s nakanom eksploatacije mineralne sirovine, a koja uključuje mijenjanje veličine, klasiranje odvajanje i izluživanje te ponovljenu obradu prethodno odbačenog otpada, ali koja isključuje taljenje, termičke postupke obrade (osim pečenja vapnenca) i metalurške postupke

15. *opasna tvar* je određena posebnim propisom koji uređuje postupanje s kemikalijama

16. *operater* je određen Zakonom o održivom gospodarenju otpadom

17. *otpadna jalovina* je kruti otpad ili muljevi zaostali nakon obrade mineralne sirovine procesima razdvajanja (npr. drobljenje, mljevenje, klasiranje po veličini, flotacija i ostali fizikalno-kemijski postupci) koji se poduzimaju radi izdvajanja vrijedne mineralne sirovine

18. *otpadno jalovište* je prirodni prostor ili izgrađena građevina/postrojenje namijenjeno odlaganju krutog otpada na površini

19. *posjednik otpada* je pravna ili fizička osoba – obrtnik koja posjeduje otpad iz rudarske industrije ili čijom registriranom djelatnošću stalno ili povremeno nastaje takav otpad

20. *postrojenje za gospodarenje otpadom iz rudarske industrije (u daljnjem tekstu:* postrojenje za gospodarenje otpadom) je određeno Zakonom o održivom gospodarenju otpadom

21. *pregrada/brana* je građevina izgrađena u svrhu zadržavanja vode i/ili otpada unutar akumulacije koja se koristi u rudarskoj industriji

22. *procjedna voda* je tekućina koja protječe ili istječe iz odloženog otpada ili je zadržana unutar postrojenja za gospodarenje otpadom, uključujući onečišćenu drenažnu vodu koja bi mogla uzrokovati štetne posljedice u okolišu ako ne bi bila obrađena na adekvatan način

23. *rudarska industrija* je industrija koja obuhvaća istraživanje i eksploataciju mineralnih resursa i koju obavljaju sve pravne ili fizičke osobe-obrtnici uključene u površinsko ili podzemno otkopavanje mineralne sirovine u komercijalne svrhe, uključujući i pridobivanje mineralne sirovine odnosno ugljikovodika iz bušotina i obradu otkopanog i pridobivenog materijala

24. *sanacija tla/zemljišta zahvaćenog postrojenjem za gospodarenje otpadom* uključuje postupke obrade onečišćenog tla/zemljišta s ciljem dovođenja istog u potrebno zadovoljavajuće stanje u pogledu kvalitete tla, prirodnih staništa, vodenog sustava posebno vodocrpilišta, krajolika, zaštite divljih životinja i prikladnog korištenja tla u korisne svrhe

25. *sanacija prostora* je određena posebnim propisom koji uređuje gradnju građevina

26. *tlo koje nije onečišćeno* je tlo koje je uklonjeno s površinskog sloja zemlje prije i/ili tijekom istraživanja i eksploatacije mineralnih resursa i koje se ne smatra onečišćenim prema posebnim propisima o zaštiti tla

27. *velika nesreća* je događaj koji odmah ili dugoročno dovodi u ozbiljnu opasnost zdravlje ljudi i /ili okoliš, a nastao je kao posljedica gospodarenja otpadom iz rudarske industrije u postrojenju za gospodarenje otpadom na kojeg se primjenjuju odredbe ovoga Pravilnika

28. *vodeni recipijent* čine površinske i/ili podzemne vode, kako je uređeno posebnim zakonom kojim se uređuju vode

29. *značajna promjena* je promjena u strukturi ili radu postrojenja za gospodarenje otpadom, koje po mišljenju nadležnog tijela može imati značajan nepovoljan utjecaj na ljudsko zdravlje ili okoliš.

Opći uvjeti

Članak 8.

(1) Otpadom iz rudarske industrije treba gospodariti na način koji ne uzrokuje ugrožavanje ljudskog zdravlja i koji nema štetni utjecaj na okoliš.

(2) Zabranjeno je korištenje postupaka koji bi mogli ugroziti ljudsko zdravlje i nanijeti štetu okolišu, a posebno onih koje bi mogli predstavljati rizik od onečišćenja vode, zraka, tla i ugroziti biljke i životinje.

(3) Gospodarenje otpadom iz rudarske industrije ne smije uzrokovati neugode u smislu buke ili mirisa i mora se obavljati bez štetnog utjecaja na krajobraz.

(4) Zabranjeno je ostavljanje, odbacivanje ili nekontrolirano odlaganje otpada iz rudarske industrije.

Članak 9.

(1) Operater je dužan poduzeti sve neophodne mjere kako bi spriječio ili smanjio, koliko je moguće, svaki štetan utjecaj na okoliš i zdravlje ljudi koji nastaje kao posljedica gospodarenja otpadom iz rudarske industrije.

(2) Mjere iz stavka 1. ovoga članka uključuju: upravljanje postrojenjem za gospodarenje otpadom u tijeku rada i nakon prestanka njegovog rada, sprječavanje velikih nesreća i ograničavanje posljedica na okoliš i ljudsko zdravlje.

(3) Mjere iz stavka 1. ovog članka moraju se temeljiti na najboljim raspoloživim tehnikama, uzimajući u obzir tehničko-tehnološke karakteristike postrojenja za gospodarenje otpadom, geografski položaj i stanje okoliša.

PLAN GOSPODARENJA OTPADOM IZ RUDARSKE INDUSTRIJE

Članak 10.

Plan gospodarenja otpadom iz rudarske industrije (u daljnjem tekstu: plan gospodarenja otpadom) određuje mjere za smanjenje nastanka otpada, obradu otpada, odnosno oporabu i/ili zbrinjavanje otpada uz poštivanje reda prvenstva u gospodarenju otpadom.

Ciljevi plana gospodarenja otpadom iz rudarske industrije

Članak 11.

Plan gospodarenja otpadom izrađuje se u skladu sa sljedećim ciljevima:

– sprječavanje ili smanjenje nastajanja otpada i njegove štetnosti na zdravlje ljudi i okoliš osobito uzimajući u obzir:

1. gospodarenje otpadom iz rudarske industrije u fazi projektiranja odabirom metoda istraživanja, eksploatacije i obrade mineralnih resursa

2. promjene do kojih može doći u otpadu iz rudarske industrije zbog povećanja dostupne površine i izloženosti uvjetima na površini zemlje

3. vraćanje otpada iz rudarske industrije nazad u rudarskim radovima otkopani prostor nakon obrade mineralnih resursa, u onoj mjeri u kojoj je to tehnički i ekonomski izvedivo te prihvatljivo za okoliš sukladno postojećim europskim normama za zaštitu okoliša i prema zahtjevima ovoga Pravilnika

4. vraćanje površinskog zemljanog pokrova nazad nakon zatvaranja postrojenja za gospodarenje otpadom ili ako to nije izvedivo, ponovno korisno korištenje površinskog zemljanog pokrova na primjeren način

5. korištenje manje opasnih tvari pri obradi mineralne sirovine.

– poticanje oporabe otpada iz rudarske industrije recikliranjem ili ponovnom uporabom kada je to prihvatljivo za okoliš sukladno postojećim europskim normama za zaštitu okoliša i prema zahtjevima ovoga Pravilnika.

– osiguranje kratkotrajnog i dugotrajnog sigurnog zbrinjavanja otpada iz rudarske industrije u fazi projektiranja, tijekom rada postrojenja za gospodarenje otpadom i nakon njegovog zatvaranja, odabirom projekta koji:

1. zahtjeva minimalno, a po mogućnosti bez praćenja, kontrole i upravljanja zatvorenim postrojenjem za gospodarenje otpadom

2. sprječava ili barem smanjuje sve dugotrajne nepovoljne utjecaje na okoliš, npr. one koji se mogu pripisati širenju onečišćujućih tvari zrakom ili vodom, a koji moraju biti sukladni posebnim propisima koji uređuju vode i zaštitu zraka

3. osigurava dugoročnu geotehničku stabilnost svih brana i jalovišta koji su iznad primarne razine tla.

Sadržaj plana gospodarenja otpadom iz rudarske industrije

Članak 12.

Plan gospodarenja otpadom sadrži osobito:

– prijedlog klasifikacije postrojenja za gospodarenje otpadom u skladu s mjerilima za određivanje klasifikacije postrojenja sukladno članku 16. ovoga Pravilnika:

1. ako se radi o postrojenju za gospodarenje otpadom kategorije A, plan gospodarenja otpadom mora sadržavati dokumente kojima se dokazuje da će se uspostaviti plan sprječavanja velikih nesreća, sustav upravljanja sigurnošću i unutarnji plan za hitne slučajeve

2. ako operater smatra da se ne radi o postrojenju za gospodarenje otpadom kategorije A, plan mora sadržavati informacije koje dokazuju opravdanost takvog prijedloga uključujući procjenu i određivanje mogućih opasnosti u slučaju nesreće.

– karakterizaciju otpada u skladu s Prilogom II ovoga Pravilnika i Odlukom Komisije 2009/360/EC i izjavu o procjeni ukupnih količina otpada iz rudarske industrije koje će nastati tijekom rada.

– opis postupaka u kojim se generira otpad iz rudarske industrije i opise svih postupaka gospodarenja otpadom koji će se primjenjivati.

– opisati na koji način gospodarenje otpadom iz rudarske industrije može štetno djelovati na okoliš i zdravlje ljudi i navesti preventivne mjere koje će poduzeti s ciljem smanjenja utjecaja na okoliš tijekom rada postrojenja i tijekom njegovog zatvaranja što uključuje uvjete za gradnju i upravljanje postrojenjem za gospodarenje otpadom propisane ovim Pravilnikom.

– prijedlog postupaka kontrole i praćenja stanja postrojenja za gospodarenje otpadom sukladno odredbama ovoga Pravilnika.

– plan zatvaranja postrojenja za gospodarenje otpadom koji uključuje sanaciju, sve potrebne postupke nakon zatvaranja postrojenja i praćenje stanja.

– mjere za sprječavanja onečišćenja voda u skladu s posebnim propisima o zaštiti voda te mjere za sprječavanje ili smanjenje onečišćenja zraka i tla, ako je primjenjivo.

– podatke o stanju zemljišta koje bi moglo biti ugroženo radom postrojenja za gospodarenje otpadom, ako je primjenjivo.

Obveznici izrade plana gospodarenja otpadom iz rudarske industrije

Članak 13.

(1) Obveznik izrade Plana gospodarenja otpadom je operater koji je odgovoran za ispunjenje ciljeva Plana.

(2) Plan gospodarenja otpadom izrađuje se na obrascu iz priloga VII ovoga Pravilnika.

(3) Plan gospodarenja otpadom izrađuje osoba koja nosi strukovni naziv ovlaštenog inženjera određene struke i ispunjava uvjete sukladno posebnom propisu koji uređuje izvođenje rudarskih radova i gradnju naftno-rudarskih i rudarskih objekata i postrojenja za gospodarenje otpadom.

POSTROJENJE ZA GOSPODARENJE OTPADOM

Gradnja, upravljanje postrojenjem za gospodarenje otpadom i osoba odgovorna za gospodarenje otpadom

Članak 14.

(1) Odgovorna osoba za gospodarenje otpadom iz rudarske industrije upravlja postrojenjem za gospodarenje otpadom i vodi evidenciju o redovnom nadzoru postrojenja.

(2) Operater je dužan osigurati redovnu edukaciju djelatnika koja uključuje posebnu edukaciju za odgovornu osobu za gospodarenje otpadom i primjenjivati nova tehnička dostignuća u radu postrojenja za gospodarenje otpadom.

(3) Prilikom gradnje novog ili ako dođe do promjene u radu postojećeg postrojenja za gospodarenje otpadom operater je dužan osigurati:

1. da je postrojenje za gospodarenje otpadom smješteno na lokaciji u skladu s dokumentom prostornog uređenja odnosno prostornim planom, a gdje su pri tome poštovani svi geološki, hidrološki, hidrogeološki, seizmički i geotehnički zahtjevi kao i odredbe posebnog propisa kojim se uređuje zaštita prirode posebno one koje se odnose na zaštićena područja

2. da je postrojenje za gospodarenje otpadom projektirano, na način da se osigura sprječavanje kratkotrajnog ili dugotrajnog onečišćenje tla, zraka, podzemnih ili površinskih voda uzimajući u obzir posebne propise koji uređuju vode i zaštitu zraka

3. da je osigurano učinkovito prikupljanje onečišćene i procjedne vode na način propisan dozvolom, ako je istu bilo potrebno ishoditi

4. smanjenje erozije uzrokovane vodom i vjetrom do koje dolazi zbog posljedica eksploatacije mineralnih resursa u onoj mjeri u kojoj je to tehnički moguće i ekonomski opravdano

5. da se postrojenje za gospodarenje otpadom izgradi, održava i da se istim upravlja na način koji osigurava mehaničku otpornost i stabilnost, sprječava kratkotrajno i dugotrajno onečišćenje tla, površinskih ili podzemnih voda i da se moguća šteta na krajobrazu smanji na najmanju moguću mjeru

6. da su izrađeni planovi redovnog nadzora: unutarnje kontrole postrojenja za gospodarenje otpadom koju provodi operater i inspekcijskog nadzora kojeg provode nadležna tijela

7. da su izrađeni planovi za postupanje u slučaju onečišćenja tla ili voda, koji uključuju i mjere koje je potrebno poduzeti u slučaju da postoje dokazi koji ukazuju na nestabilnost postrojenja za gospodarenje otpadom

8. da su izrađeni planovi za sanaciju zemljišta i prostora, te zatvaranja postrojenja za gospodarenje otpadom i

9. da su izrađeni planovi za upravljanje postrojenjem za gospodarenje otpadom u fazi nakon zatvaranja.

(4) Operater je dužan čuvati evidenciju o redovnom nadzoru: rezultate praćenja i mjerenja koji potvrđuju usklađenost s uvjetima dozvole za gospodarenje otpadom iz rudarske industrije (u daljnjem tekstu: dozvola za gospodarenje otpadom), zapise o radu postrojenja za gospodarenje otpadom, zapise o unutarnjoj kontroli, evidenciju o provedenim inspekcijskim nadzorima, evidenciju o primijenjenim postupcima u slučaju onečišćenja tla i vode i dokumentaciju temeljem koje je izdana dozvola za gospodarenje otpadom, kako bi u slučaju promjene operatera mogao pravovremeno omogućiti uvid u ove podatke.

(5) Operater mora bez odgađanja, a najkasnije u roku 48 sati, obavijestiti mjesno nadležno upravno tijelo i nadležno ministarstvo za civilnu zaštitu te centar 112 o svim događajima koji bi mogli utjecati na stabilnost postrojenja za gospodarenje otpadom, kao i o svakom neželjenom utjecaju na okoliš za koje ima saznanja tijekom postupaka kontrole i nadzora postrojenja za gospodarenje otpadom i u slučaju nesreće.

(6) Operater je dužan, kad je to primjenjivo, primijeniti unutarnji plan za hitne slučajeve i slijediti sve upute nadležnih tijela kako bi se poduzele mjere za normalizaciju stanja prilikom nastupanja okolnosti koje bi mogle utjecati na stabilnost postrojenja za gospodarenje otpadom te dovesti do neželjenog utjecaja na okoliš.

(7) Operater je dužan snositi sve troškove poduzetih mjera za normalizaciju stanja.